

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se inapoiează și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 80 „		
Pe un pătrar de an 40 „		
Un număr 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

Adunarea eparhială

a Eparhiei ort. rom. a Caransebeșului, periodul XX, sesiunea V. convocată la Caransebeș pe Dumineca Samaritencei, 10 Maiu 1931.

ȘEDINȚA II-a

ținută Luni, în 11 Maiu 1931, orele 10 a. m.

Președinte: Prea Sfinția Sa Episcopul eparhial Dr. Iosif Tr. Badescu.

Notar: George Olde.

Nr. 11. Se citește protocolul ședinței I-a și se autentifică

Nr. 12. Raportorul comisiunii culturale, deputatul Dimitrie Burai referență asupra raportului general al Consiliului eparhial secția culturală pro 1930 și propune:

I. În general:

Raportul se ia la cunoștință și se alătură la protocol sub lit. C.

II. În special:

1. Adunarea eparhială se asociază la sărbătorirea unanimă a marelui dascăl și cărturar, Nicolae Iorga, și la împlinirea celor 60 de ani de viață îi exprimă omagiile pentru activitatea titanică, depusă pe altarul culturii neamului. Sentimentele acestea i-le aduce la cunoștință printr'o telegramă omagială trimisă din Adunare.

2. Adunarea eparhială ia la cunoștință dispozițiunile luate în privința catehizației și își exprimă speranța, că preoțimea noastră, conștie de datoria ei, va urma aceste dispozițiuni în interesul educației religioase-morale, mai ales în timpul de azi, de acută criză morală.

3. Adunarea eparhială ia cu plăcere la cunoștință măsurile luate pentru dezvoltarea bibliotecilor parohiale și muzeul eparhial și roagă Consiliul eparhial, ca după un plan bine chibzuit, să continue cu măsurile pentru intensificarea îmbogățirii bibliotecilor și muzeului, regularea activității corurilor bisericesti, pentru colaborarea strânsă cu organizațiile de educație națională, dat fiind că prin acestea biserica poate să-și îndeplinească misiunea sa educativă în masele mari ale credincioșilor noștri.

4. Adunarea eparhială ține să-și exprime și în acest loc profunda sa recunoștință față de gestul generos al fericitului arhieru Dr. Filaret Musta care a donat eparhiei noastre biblioteca sa valoroasă și își exprimă dorința, ca această bibliotecă să fie un izvor de completare a cunoștințelor teologice.

Luând cuvântul membrul Ioan Penția rostește următoarele:

„În calitate de consilier la secția culturală a Consiliului nostru eparhial, nu aș lua cuvântul la raportul general al secției culturale, pentru simplul motiv, că observațiile pe cari aș avea să le fac, le-aș fi făcut în ședințele secției culturale. Dacă totuși iau cuvântul aici, lucrul acesta îl fac pentrucă raportul general al secției culturale se referă la o chestiune, asupra căreia din respect pentru om și munca sa, și din respect față de noi înșine, nu putem trece la ordinea zilei fără a insista nițel asupra ei.

Este vorba de sărbătorirea dlui profesor Nicolae Iorga, care împlinește 60 ani de muncă înțeleaptă și cu rost pentru țara și neamul lui.

Sociații culturale, cărturari și instituțiuni de cultură începând dela universitate și până la umilele școli din satele și cătunele noastre, toate au ținut să prezinte prinosul lor de recunoștință marelui învățat și să împodobească cu flori această rară aniversare și în acelaș timp să prăsnuiască cum se cuvine sărbătoarea acestui om, care și-a servit ca pimeni altul țara, căreia i-a dat totul și căreia în schimb nu i-a cerut nimic.

Din comorile ascunse ale culturii noastre pe cari Nicolae Iorga le-a colectat scoțându-le la lumină de prin mănăstirile și schiturile ascunse în fund de codru, din ruinile de cetăți, presărate pe tot întinsul pământului nostru românesc, din cronici și vechi hrisoave, zie din aceste comori scoase la lumină a înălțat Nicolae Iorga templul culturii neamului românesc, în care templu dânsul acum în al 60-lea an al vieții oficiază sfânta Liturghie a credinții strămoșești, a iubirii de neam și țară.

Pentru aceste motive, cuvine-se și nouă, Adunării eparhiale, ca din acest prilej să prezentăm marelui învățator și istoriograf al bisericii noastre modestul nostru omagiu, eternizând clipele acestea de sărbătoare nu numai la procesul verbal al ședinței de față, ci în acelaș timp dând Domnului Nicolae Iorga și o telegramă cu urări de bine“.

După ce la celelalte puncte mai iau cuvântul membrii: Ioan Oravițan, Petru Savii, Sabin Eviuțian și Ioan Mărilă.

Prea Sfinția Sa dupăce dă lămuririle necesare la discuțiile ce s'au dezvoltat.

Incheindu-se discuția, Adunarea eparhială aduce următorul concluz:

I. In general :

Raportul se ia la cunoștință și se alătură la protocol sub litera C.

II. In special :

1. Adunarea eparhială se asociază la sărbătorirea unanimă a marelui dascăl și cărturar Nicolae Iorga, și la împlinirea celor 60 de ani de viață își exprimă omagiile pentru activitatea titanică, depusă pe altarul culturii neamului. Sentimentele i-le aduce la cunoștință prin telegramă.

2. Adunarea eparhială ia la cunoștință dispozițiunile luate în privința catehizației și își exprimă speranța, că preoțimea noastră, conștie de datoria ei, — va urma acestor dispozițiuni în interesul educației religioase-morale, mai ales în timpul de azi, de acută criză morală.

3. Adunarea eparhială ia cu plăcere la cunoștință măsurile luate pentru dezvoltarea bibliotecilor parohiale și muzeul eparhial și roagă Consiliul eparhial ca după un plan bine chibzuit, să continue cu măsurile pentru intensificarea îmbogățirii bibliotecilor și muzeului, regularea activității corurilor bisericesti și pentru colaborarea strânsă cu organizațiile de educație naționale, dat fiind că prin acestea biserica poate să-și îplinească misiunea sa educativă în masele mari ale credincioșilor noștri.

4. Adunarea eparhială ține să-și exprime și în acest loc profunda sa recunoștință față de gestul generos al fericitului arhiepiscop Dr. Filaret Musta, care a donat eparhiei noastre biblioteca sa valoroasă și își exprimă dorința, ca această bibliotecă să fie un izvor de completare a cunoștințelor teologice.

Intru satisfacerea propunerii făcute de comisiune susținută și de membrul Ioan Penția, cu vorbirea de mai sus, Domnului Profesor Nicolae Iorga, se trimite următoarea telegramă :

„Adunarea eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului, întrunită în sesiune ordinară Vă exprimă omagiile sale de profund respect și devotament din prilejul împlinirii a 60 de ani de viață plină de uriașă muncă, pentru binele neamului nostru și roagă pe bunul Dumnezeu ca să vă țină încă la mulți ani spre binele și mărirea neamului și patriei noastre“.

Nr. 13. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 2866 E/1931, în cauza detragerilor de 10% la fondul de pensiuine.

Comisiunea propune iar Adunarea eparhială aduce următorul concluz :

Scoate din vigoare ca neexecutabil concluzul său Nr. 45/930 din 1930 și considerând, că fondurile de pensiuine și ajutorare prin concluzul său Nr. 31/1930 au fost contopite și în consecință se impune alcătuirea unui singur statut, Veneratul Consiliu eparhial este invitat, ca pentru proxima Adunare să prezinte un nou proiect de statut. Totodată se hotărăște restituirea contribuțiilor în plus încasate dela 1 Iulie 1930. Cine voiește să abdică de plusul din chestiune în favoarea fondului, dela acela se primește cu mulțumită.

Nr. 14. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 1271 E 1931 despre încasarea competențelor diecezane pe anul 1930.

Comisiunea propune iar Adunarea eparhială decide :

Ia cu plăcere la cunoștință acest raport exprimându-și mulțumita pentru activitatea dezvoltată și roagă ca Consiliul eparhial și pe viitor să urmeze cu aceeași sollicitudine.

Nr. 15. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 614 E/1931 în cauza fondului Arhiepiscopului Dr. Filaret Musta.

Comisiunea propune iar Adunarea eparhială decide :

Cu adâncă recunoștință ia și de astădată act despre augmentarea fondului Arhiepiscopului Dr. Filaret Musta cu suma de 77.000 lei și invită consiliul eparhial, să confecționeze normele, după cari să funcționeze acest fond în baza dispozițiilor actului mult regretatului arhiepiscop, urmând ca aceste norme să se prezinte spre aprobare proximei Adunări eparhiale. În fine ia la cunoștință aranjarea judecătorească a lășământului.

Nr. 16. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 1096 E/1931 privitor la postul unui ajutor referent la secția economică.

Comisiunea propune iar Adunarea eparhială aduce următorul concluz :

Aprobă instituirea unui ajutor referent la secția economică.

Nr. 17. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 2909 E/1931 în cauza suprimării diurnelor membrilor Consistoriului spiritual.

Comisiunea face următorul proiect de hotărâre iar Adunarea eparhială aduce următorul concluz :

Considerând că în urma suprimării bugetare starea materială a eparhiei este de atare natură, în cât orice șpese cât de neînsemnate ar dezechilibra bugetul său propriu, bazat pe ajutorul de stat, Adunarea eparhială nu află isvoarele, din care să se poată acoperi diurnele și șpesele de deplasare ale membrilor Consistoriului spiritual și prin urmare invită Consiliul eparhial să roage Sfântul Sinod, ca acesta la rândul său ca organ central în al cărui interes zace funcționarea Consistoriului spiritual ca instanță disciplinară, să solicite dela stat mijloacele necesare pentru acoperirea diurnelor membrilor Consistoriului spiritual de orice grad.

Nr. 18. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 2205 E/1931 cu care se înaintează raportul privitor la amânarea începerei zidirii internatului.

Comisiunea propune iar Adunarea eparhială decide :
Raportul Consiliului eparhial se aprobă.

Nr. 19. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 2725 E/1931, cu care se înaintează propunerea Consiliului eparhial privitoare la precizarea Art. 17 din statutele fondului eparhial pentru pensionarea funcționarilor.

Comisiunea propune, iar Adunarea eparhială aduce următorul proiect de concluz :

Avându-se în vedere, că art. 17 al menționatului fond dispune în general, că văduva are drept la pensiuine până la moarte sau până la remăritare, fără să precizeze, cât de mare e aceea pensiuine, acest articol

se întregesc și respective se precizează astfel: „văduva are drept la jumătate din pensiunea ce a avut o bărbatul sau din pensiunea, la care ar fi avut drept același în ziua morții sale. Văduva are drept la pensiune până la moarte sau până la remăritare“.

Acest conclud se va lua în considerare la alcătuirea noului statut iar până atunci va servi de directivă.

Nr. 20. Raportorul Comisiunii speciale Dr. Valeriu Boleanțu referează asupra raportului Consiliului eparhial cu Nr. 2226 E/1931 în cauza cererii Sfântului Sinod de a contribui eparhia noastră cu lei 20.000 la replătirea împrumutului dat din „Fondul general bisericesc“ pentru parohiile nou înființate în nordul Ardealului.

La propunerea Comisiunii, Adunarea eparhială decide:

Având în vedere reducerea cheltuielilor materiale din bugetul Statului pro anul 1931 cu aproape 50% față de anii trecuți;

Având în vedere, că mijloacele proprii ale eparhiei nici pe departe nu sunt suficiente pentru acoperirea exigențelor ei absolut neamănare, și în fine,

Având în vedere, că însași eparhia noastră a trebuit să înființeze și înzestreze câteva parohii noi, — și va trebui, să mai înființeze și organizeze și alte parohii, mai ales în diferitele colonii, —

Adunarea eparhială, — cu părere de rău — constată că eparhia noastră nu-i în situația de a putea contribui cu suma de 20.000 lei la replătirea împrumutului dat din „Fondul general Bisericesc“ parohiilor nou înființate în nordul Ardealului.

Nr. 21. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 1450/2931, referitor la definitivarea consilierului referent al secției culturale: Nicolae Cornean.

Adunarea eparhială ia la cunoștință această definitivare.

Nr. 22. Acelaș raportor referează asupra raportului Consiliului eparhial Nr. 2867 Sc/1931 în cauza activării școlii de cantori bisericești.

La acest raport iau cuvântul deputații Petru Savii, Sabin Evuțian și Ioan Mărilă iar deputatul Dr. George Dobrin propune următorul amendament:

„Veneratul Consistor este invitat, să insiste la forurile competente, ca pe viitor la școlile primare din comunele cu majoritatea ortodoxă să fie aplicați numai învățători români ortodoxi, cari cunosc cântările noastre bisericești“.

După ce P. S. Sa Dl Episcop dă anumite lămuriri, Adunarea eparhială enunță următorul conclud:

Adunarea eparhială ia cu plăcere la cunoștință intențiunea Consiliului eparhial și consimte la înființarea școlii cantonale bisericești, a cărei necesitate se resimte imperios.

Invită Consiliul eparhial, să insiste la forurile competente, ca pe viitor la școlile primare din comunele cu majoritatea ortodoxă să fie aplicați numai învățători români ortodoxi, cari cunosc cântările noastre bisericești.

Fiind timpul înaintat prezenta ședință se închide anunțându-se proxima pentru Luni, orele 4 p. m.

Președinte:

Notar:

Dr. Iosif Tr. Badescu

George Olde

Scrisoarea Dlui Nicolae Iorga către preoți.

Domnul Președinte al Consiliului și Ministru de Instrucție profesor Nicolae Iorga a aflat cu cale a trimite preoților următoarea scrisoare:

„Cucernice Părinte,

Invierșunarea luptelor politice duse pină la absurd a făcut prea adeseori din aceia cari în pragul Altarelor vorbesc în numele Mântuitorului învrăjbitori ai unei nații nenorocite.

Nu numai ca Ministru al Cultelor și Președinte al Consiliului, dar și ca membru al Consiliului Superior Bisericesc și mai ales ca istoric al unei Biserici care până în timpul din urmă n'a cunoscut asemenea rușinoase obiceiuri, eu nu pot tolera preoții în fruntea demășului de care suferim.

Intrucât sântei supuși autorității de Stat, nu numai forului episcopal, pe care am dreptul a-l înștiința ori decite ori oamenii lui Dumnezeu umblă pe cărările urților și vrăjbilor, vă înștiințez că voi face tot posibilul pentru a curăți clerul, care evident e pregătit pentru cu totul altă misiune.

Indurerat că a trebuit să intervin eu, un mirean, pentru încetarea unui astfel de amestec al preoției în tulburarea continuă care bintue societatea noastră, rog pe preoții buni să primească scuzele mele, că le aduc și lor la cunoștință ceiace privește elementele rele ale clerului.

Primiți, Prea Cucernice Părinte, bunele mele sentimente.

N. IORGA

Președintele Consiliului și
Ministru de Instrucție.

Nr. 3040/E. ex 1931.

Către On. Oficii parohiale din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Atragem luarea aminte, că socioșile comunelor bisericești au să se treacă prin Consiliul și Adunarea parohială ce se întrunesc, în urma dispozițiunii cuprinse în art. 39 al Statutului, în primul trimestru al anului care urmează anului pe care s'au încheiat acele socioși.

După trecerea lor prin Corporațiunile parohiale se vor înainta împreună cu documentele justificative Consiliului eparhial spre suprarevizuire, respective aprobare.

Neînaintarea la timp a socioșilor are drept urmare aplicarea de măsuri constrângătoare.

Caransebeș, în 14 Mai 1931.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

La ziua Eroilor...

„Înălțatu-teai întru Mărire Christoase, Dumnezeuul nostru, bucurie făcând învățăceilor tăi cu făgăduința Sfântului Duh“...

Iată, cântarea cea sfântă, imnul de biruință, prin care strămoșeasca noastră Biserică *preamărește* astăzi*) „Înălțarea la Cer“ a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christos! Sunt tocmai 40 zile, de când cu multă bucurie și sfințenie am serbat ziua cea luminată a „Învierii Domnului“, Care a revărsat pe pământul însetat *riuri* de binecuvântare dumnezeiască, făcând să răsară în inimi florile *dragostei divine*, care să topiască rămășițele glaciale ale unei vieți zbuciumate, făurite sub auspiciile fariseilor și cărturarilor. „Lumina lui Christos“ își revarsă cu prisosință fermecătoarele raze, alungând din inimi nesiguranța vieții, făcând să încolțească sămânța aruncată cu atâta hărnicie și dragoste de către Mântuitorul în ogorul sufletesc abia deștelenit al omenimii. Totul a îmbrăcat vestmânt nou; dela cel mai plăpând firicel de iarbă, se arată *viața*, care până la „îvierea soarelui dreptății“ rămăsese ascunsă în vârtejurile unei nopți lungi, de veacuri triste și apăsătoare. Sfânta Înviere a Domnului, aducătoare de *pace* și *dragoste* a *înfrățit* cu putere multă inimi ce păreau îndușmănite, a *luminat* sufletele coplesite de frământările și năcazurile vieții, a *ușurat* dureri și suferințe, a *îndulcit* viața... Și precum acest paznic mare și sfânt ni l-a adus maica noastră biserică, pentru ca să ne determine spre *noua viață* făurită din patimile și suferințele Mântuitorului, și încununată cu aureola divinității Sale, tot astfel ne-a adus și praznicul de astăzi care desăvârșește *opera* mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu. De veacuri îndepărtate creștinătatea și mai ales Românimea serbează acest praznic al „*Înălțării Domnului*“ cu deosebită *sfințenie* și adâncă *eulavie*, căci în această zi mare și sfântă, Fiul lui Dumnezeu și-a încheiat, ca Dumnezeu-om lucrarea de mântuire pe pământ și sosind timpul să fie preamărit de Dumnezeu-Tatăl, astăzi s'a înălțat întru Mărire la Cer, ca șezând de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl, să *vegheze*, să *conducă* și *îndrepteze* lumea și pe oameni spre adevărata *viață*, ce atât de frumos și plastic ne-a zugrăvit-o prin multele și frumoasele sale învățături — cu minunile Lui pecetluite.

Neamul nostru românesc a serbat acest praznic în toate timpurile cu adevărată *sfințenie*, căci Românul a înțeles încă dela plămădirea sa pe aceste plaiuri, că numai acel popor se va împărtăși de bine și fericire în viață, de binecuvântare dumnezeiască, care ține cu *țărnie* la credința adevărată, împletită din sfintele învățături mântuitoare, propoveduite cu atâta *dragoste* și *abnegațiune* de sfânta noastră Biserică strămoșească. Au înțeles strămoșii noștri, că numai acel neam e chemat la *viață*, care va gusta cu prisosință din *potirul* întins omenimii cu atâta dragoste de Acela, Care însuși e „*Calea, adevărul și viața*“, și acest potir odihnește de veacuri pe masa sfântă a umilelor noastre bisericețe, picurând în inimile credincioșilor balsamul tare al *sfințeniei*, *curățeniei* trupei și sufletesti, al *nădejdei*, *dragostei*, *recunoștinței*... Praznic mare și sfânt a fost pentru noi, Românii în toată vremea „Înălțarea Dom-

nului“ la Cer. Dela înfăptuirea României mari însă, acest praznic a câștigat o splendoare și mai mare; căci în această zi mare și sfântă serbăm și *aducerea aminte* de acei iubiți fii ai neamului nostru, cari astăzi își dorm somnul cel vecinic sub glia rece a acestui pământ, brăzdat cu suferințele de veacuri ale neamului nostru și adăpat cu sângele cald al celor 800 mii de *eroi*. Jertfa cea mare pe care au adus-o frații noștri iubiți, cari astăzi nu mai sunt între noi, nu putea fi uitată de noi, fii vrednici de numele moșilor și strămoșilor noștri, cari s'au săvârșit de dorul *libertății*... Vrednicia scumpilor noștri frați, cari au răscumpărat cu sângele lor *libertatea* neamului și au făcut să răsară *soarele* desrobirii noastre naționale, nu ne putea lăsa reci și nepăsători, căci amintirea lor ne desvălește întreg *trecutul vijelios*, întreg „*Calvarul*“ suferințelor neamului nostru...

Și astăzi în „ziua Eroilor“ sufletele ni se umplu de adevărată *mândrie*, căci jertfa de sânge a fraților noștri iubiți, ne-a adus *libertatea*, *cinstea*, *preamărirea* neamului nostru românesc. Dureros este pentru noi a ne gândi numai la chinurile și suferințele ce le-au îndurat scumpii noștri frați, ca să ne câștige *libertatea* și *înfrățirea*, visate de moși-strămoșii noștri. Și cât de jalnic ne cade a vedea *sofiile* îndurerate, *orfanii* cu obrajii brăzdați de lacrimile durerii după cei mai iubiți ai lor, poate ultimul sprijin, ultima *mângăire*. Totul a fost însă rânduit de Atotputernicul Dumnezeu, căci precum nu este Înviere fără moarte, și dupăcum grăunțele numai putrezind în pământ aduce spicul auriu, tot astfel și *învierea* neamului nostru, n'a putut veni fără jertfa cea mare, pe care au adus-o scumpii noștri eroi. Este adevărat, că mare e durerea părinților, soțiilor, copiilor, cari și-au pierdut ultima nădejde, ultimul sprijin al bătrânețelor, singurul sfătuitor și îndrumător; dar mare e și *comoara* ce acești *mucenici* au câștigat pe seama neamului și țării noastre iubite. Căci zadarnică ar fi fost toată jertfa, tot zbuciumul, toate *suferințele* strămoșilor noștri, dacă și astăzi am mai trage în jugul robiei, care secătuisse întreaga vlagă a neamului. Putem deci cânta cu poetul: „Sfânta zi de libertate, frați Români a răsărit; apăsare, nedreptate și durerea a perit“. Da, au pierit *apăsarea*, *nedreptatea*, căci le-au stins sângele scumpilor noștri eroi, din ale căror morminte sfinte au răsărit *florile libertății*, cari au umplut de dulci miresme inimile tuturor, cari au așteptat *învieru* neamului nostru românesc. Lanțurile robiei de veacuri s'au rupt prin puterea fermecătoare a credinței neamului nostru, prin puterea de viață a Românului în *idealul* sfânt al neamului, stropite cu sângele scump al martirilor noștri.

Iată pentru ce ziua de astăzi e poate cea mai sfântă și luminată zi a Neamului nostru!

Ea e ziua de *închinăciune pioasă* în fața umbrei geniului român, personificat în sufletul gata de jertfă al celor 800 mii de eroi ai neamului, cari au pecetluit cu sângele lor soarta și „*viitorul de aur*“ al neamului nostru românesc.

Să ne *plecăm* deci genunchii cu adâncă *eulavie* înaintea memoriei sfinte a bravilor noștri frați și să aprindem în inimile noastre *candela recunoștinței neperitoare*, care să călăuzească pașii generațiilor viitoare spre cea mai sublimă datorie a fiecăruia „*totul pentru Biserică, Neam și Patrie!*“

Nicolae Chicomban

paroh în Ghilad

*) Sosit cu întârziere, din considerare la frumusețea lui, publicăm acest articol *după trecerea zilei eroilor*. N. Red.

O serbare la Visag.

Consiliul nostru eparhial, a hotărît să zidească un locaş de închinare visăgănilor noştri ortodoxi, pentru a păstra o legătură mai apropiată cu această comună, în care Consiliul eparhial a avut un domeniu.

Acest domeniu, parte s'a vindut, parte s'a expropriat, rămânând azi câteva jugere de „plaşuri“, teren în centrul comunei, unde altădată a fost parcul domeniului. Pe acest teren s'a hotărît să se zidească biserica, fiind cea veche aproape de tot deteriorată.

În scopul acesta P. S. Sa Domnul Episcop diecezan, a delegat pe părintele protopresbiter şi consilier-referent eparhial, Romul G. Ancuşa, să sfinţească şi să pună „piatra fundamentală“ noului locaş de închinare.

La această serbare a mai luat parte şi Domnul consilier-referent eparhial, Aurel Moaca, ca delegat eparhial, la interesul şi insistenţa căruia, acest mareţ plan s'a prefăcut în faptă. Delegaţii au fost însoţiţi de părintele diacon episcopesc Teodor Roşca.

Fiind în aceeaşi zi „Înălţarea Domnului“, serbarea praznicului Împăraţilor Constantin şi Elena şi ziua Eroilor, mulţime de popor în haine de sărbătoare aştepta delegaţia episcopescă. La ora 9 a. m. se începe cu mare fast sărbătoresc liturgia în biserica veche. Părintele delegat episcopesc este încununat de preoţii: Petru Damşa din Duleu, Petru Murgoi al locului şi diaconul episcopesc. Responzoriile le dă corul nou bărbătesc din loc, condus de un ţaran isteţ, a cărui activitate, numai de un an, dovedeşte şi promite mult.

După sf. Liturgie coborâm cu litia la locul unde se zideşte biserica cea nouă. Aici se sfinţeşte „piatra fundamentală“, după care părintele protopresbiter R. G. Ancuşa rosteşte o puternică cuvântare despre însemnătatea jertfei încă dela începutul omenirii. Laudă jertfa mânilor credincioşilor de acolo, cari cu mic cu mare până şi plăpânzii elevi dela şcoală, au alergat să dea ajutor la aducerea materialului pentru înălţarea locaşului, ce se ridică spre preamărirea lui Dumnezeu.

Această jertfă este curată şi bineplăcută înaintea lui Dumnezeu.

De încheiere face o călduroasă rugămintă către mamele creştine ortodoxe cari cu influenţa lor să menţină pe membrii familiei în legea strămoşască, pentru care şi în care au murit înaintaşii lor.

La sfârşit s'a îngropat sub peatra unghiulară, un document de pergament cu inscripţie despre însemnătatea zilei, iscălit de delegaţi şi de mulţi credincioşi.

De aici s'a mers cu litia la cimitir unde s'a făcut rugăciune pentru eroii neamului. Păr. P. Murgoi al locului, a ţinut şi a explicat printr'o cuvântare frumoasă, cine este şi ce este un erou, căzut pe câmpul de onoare. Cu aceasta s'a încheiat marea sărbătoare dela Visag, rămânând toţi impresionaţi de cele văzute acolo.

Rap.

Actualităţi.

Spre o nouă răstignire...

De: Iacob Creţiu.

Omenirea veacului al XX-lea, dezorientată, urcă şovăind calvarul unor vremi de îndoeli chinuitoare. Ritmul vremii impune tuturor întrebarea: încotro mergem?

Relatările marilor cotidiene asupra recentelor evenimente din Spania lui Alcalá Zamora, constituiesc un nou şi îngrijitor avertisment. Frământările din Spania sunt un nou indiciu al dezorientării generale de azi.

Iisus Christos, Mântuitorul lumii, este din nou răstignit. Bisericile şi mănăstirile din Spania, devastate şi incendiate în mod barbar de către vandalli veacului al XX-lea, de către declasaţii societăţii de azi instrumente oarbe în mâna agenţilor G. P. U. moscovit, constituiesc preludiul prohodului noii răstigniri a Aceluia care, întrupându-se, numai pentru noi şi pentru păcatele noastre a venit în lume, aducând cel mai mare sacrificiu ce s'ar fi putut aduce cândva; primind pe Golgotha cea mai umilitoare moarte.

... **Crucea!** Simbolul învingerii, simbolul Creştinismului, al doctrinei care revoluţionează totul prin zguduirea din temelii a şubredului edificiu spiritual păgân, este din nou scuipată şi înfierată de cei cari şi-au pierdut sufletul şi cari reprezintă cel mai respingător spectacol de coborâre umană.

Cum însă Mântuitorul lumii prin cruce a omorât moartea şi noi numai cu ajutorul ei, vom putea să omorâm multiplele tentaţiuni, cari bat cu insistenţă la uşile întredeschise ale sufletelor unor generaţii dezorientate, chinuite de răspunsurile dubioase, rezultante ale încercărilor de deslegare a unor probleme de frământări sterile, dominante ale spiritului vremii de azi.

La umbra acestui simbol, de vom şti să luptăm, sigur vom învinge. Argument peremptiv pentru această aserţiune sunt veacurile cari au premers, veacuri cari nu sunt puşine ca număr.

Nouă, celor cari ne-am decis să purtăm în spate, pe calvarul vieţii, neşovăind, Crucea Celui răstignit pentru păcatele omenirii, azi mai mult ca oricând, ni se cere să ne îndoim forţele, spre a forma zid de apărare, în jurul Crucii scuipate, de abjecţii răzvârtiţi ai vieţii de aci.

Evenimentele din Spania de azi să nu ne lase indiferenţi. Dela sfântul altar, de pe anvon, pe lângă datoria de a păstra vie facla credinţei străbune în sufletele încredinţate nouă spre păstorire, să nu uităm nici un moment, — accentuăm cuvântul să nu uităm — că de o înaltă datorie a noastră este — mai ales azi — să nu lăsăm să se stingă nici facla conştiinţii naţionale — pentru nimicirea căreia lucrează de zor agenţii internaţionalei a treia — a conştiinţii de neam. Să ne uizim din toate puterile noastre şi să o „alimentăm cu combustibilul necesar unei continuei pălpări vii — că în momente solemne uşor să se aprindă cu puterea — căci astăzi dacă suntem într'o unitate politică şi arăţi căşi suntem, aceasta se datoreşte în primul rând bisericii noastre ortodoxe şi cărmuitorilor ei din cele trecute vremi. Graţie ei diferitele elemente cari au cutreerat această ţară, nu s'au întărit în instituţiuni şi drepturi imprescriptibile, graţie acestei

biserici, a fost cu puțință să ieșim de sub atâtea influențe streine, fără ca sufletul nostru să fie prea profund atins”.

Slujitorilor Sfântului altar ni se cere să fim atenți.

Aceasta întrucât, dacă se va răpi și poporului nostru sufletul, fără suflet va fi oare capabil acest popor, să mai reziste dușmanilor numeroși, cari îl pândesc din toate părțile, gata în orice moment, să se năpustească asupra lui și să-l sfășie?

„Cum trăim vremuri în cari se simte mai mult, mai pronunțat ca oricând, trebuința de *credință*, nu de scepticism, de interese zilnice meschine, materiale, de egoismul care întunecă și absoarbe zilele noastre goale, șterpe și fără ideal”, datoria noastră e să veghem și să îngrijim, — cu mare atențiune, — de idealul generațiilor cari se ridică, ele constituind nădejdea bisericii lui Christos, batjocorită azi, nădejdea sosirii unor vremi de mai bine; nădejdea neamului.

Noi, să nu uităm nici un moment că avem datoria sfântă de a purta — oricari ar fi vicisitudinile vieții noastre — chiar huliți, „pe drumul calvarului, crucea grea a răspunderii”, a lipsei credinței în divinitatea Aceluia, care este reprezentat aci pe pământ, de bisericile incendiate azi, de crucea scuipată din non și înfierată cu atâtea revoltător cinism.

Incă un răspuns

la articolul „Unirii” din 21 Martie 1931

Am auzit destule răspunsuri — care de care mai autorizat — din cele ce au fost date insinuantului articolaș apărut în „Unirea” din 21 Martie a. c.; și deși am întrezărit gradul de înțelegere pus în dezbateră a acestei frumoase probleme, înadins am întârziat cu acest răspuns în plus.

Nu le rezumăm pe cele date. Remarcăm doar, că „Universul”, prin peana scriitorului Nichifor Crainic, întrecând nivelul înțelegerii ce trebuie să domnească între noi și uniți, se ridică la binecuvântatele sfere ale dragostei și înfrățirii depline, și darnic și sincer le oferă, ca adevărat duh de *viață*, diverselor și mai ales celor învrăjbite confesiuni creștine. Articolul subliniază ce-i drept legătura noastră a ortodoxismului, mai pronunțată, cu confesiunea romano-apusenilor, — cea mai puțin depărtată dela doctrina pură a Bisericii creștine. Gazetele bisericesti din eparhiile ciscarpatine, fără a coborî nivelul discuțiilor, ating mai deaproape și mai precis problema împăcării, prin *sfătuirea dintre noi și uniți*.

Din capul locului noi, „răii” și „schismatecii”, dar oricum mai la noi acasă, ar fi trebuit — în acord cu cea mai bună logică — să respingem oferta unui neînsemnat număr de frați răslețiți. *Dară tocmai spre cinstea Bisericii noastre, spre cea mai vie ilustrare a spiritului de pace și înfrățire ce o animă, fiii*

ei cu bucurie au ridicat capătul firului ariadnic, întru mântuirea acestui neam. Dacă deci toate nizuințele de înțelegere, toate binevoitoarele sfătuirii de până acuma au fost șubrede, au fost lipsite de bună credință, intențiile Bisericii ortodoxe — care deși nu se angajează oficial, dar își trădează totuș sentimentele sale în această cauză — de astădată nu mai pot fi mistificate!

Și haid să zicem că nu enciclica papală „rerum orientalium” de-acum vre-o trei ani, ascunde mobilul acțiunii pornită de „Unirea” deși enciclica din chestiune nu pune deloc obroc intenției bisericii „romane” (!); și nici nu-i e teamă de o întorsătură a lucrurilor, așa cum ea pe alocurea — stricând socotelile amintitei enciclice — face ca rezultatul să fie tocmai contrariu (așa cum — vai, „Unirea”, spune în acelaș număr în **articolul său de fond!**)

Să zicem dar că unicul și adevăratul mobil al articolașului din „Unirea” a fost și este marele bine al neamului nostru! De dragul acestui neam, pentru viitorul lui să ne sfătuiim — și respective să se împace cele două biserici ortodoxă și unită. Era să adaug bisericii *naționale*, dar în zadar textul Constituției din 1923 îi zice bisericii surori biserică națională, căci prin Concordatul din 1929 ea nu mai este națională. Concordatele, deși fără nici un temei juridic, pretind a fi tratate între papă și între statele catolice. Ici-colo se întâmplă să se facă și cu statele zise naționale, cum a fost cazul la noi. Oricum, prin concordat uniții au fost înglobați în tabăra care a semnat concordatul cu România ca parte adversă. Interesul și binele neamului, de-atunci l-au jertfit frații uniți. *Ei prea puțin drept au ca să se mai erijeze în tutori sau binevoitori ai acestui neam!*

Și vom documenta.

Ca români — dacă-i chiar vorba de ei și de binele lor — nu ne provocăm la cardinalul Mercier și la ceea ce spune el. Ne vom provoca la fasiunea unui Român, fiu al bisericii unite, care în împrejurări analoage cu cele din 1929, în 1899 când romano-apusenii din Ungaria proiectau să înglobeze în legea lor de organizare bisericească și pe *uniții de rit grecesc*, adecă pe Românii uniți — **iată cum au știut simți și scrie!**

„Mari iluzii i-a înduplecat să provoace schisma*), căci mari și importante drepturi aștep-

*) Sc. apostasia. E vorba de Atanasie și ceilalți semnatari ai pactului din 1699.

tau să dobândească pentru ei și urmașii lor. Nu este locul nici timpul să discutăm, dacă binele, ce a rezultat pentru neamul nostru din acel pact de natură pur politică, a fost mai mare decât răul. Trebuie însă să ne dăm seama, că *interesul* a dictat unirea, iară nu micile chițibușuri de natură dogmatică“ ...

„Nu ne este însă nici când permis să uităm: *„iar de nu ne vor lăsa pe noi și pe rămășițele noastre într'această așezare, pecețile și iscăliturile ce am dat să nu aibe nici o tărie“* ... Acca „așezare“ nu au cutezat în trecut nici catolicii, nici Curtea, nici Maghiarii să o atace. S'au mulțumit cu mici acțiuni de contrabandă precaută. Astăzi însă s'a schimbat situația din temelie. Astăzi ei cutează să ne creeze o alternativă. Români ori catolici?“ ...

„Cu vorbe avem să le răspundem, cât timp ei cu vorbe caută să ne nimicească. Când însă ei s'ar încumeta să ne încerce a ne subjugă prin fapte, atunci prin *fapte* avem să le răspundem și noi!... Să declarăm sus și tare, că noi *în momentul, când de nobis sine nobis ni-s'ar răpi calitatea particulară a bisericii din acel moment începând biserica unită ar înceta de a mai fi biserica noastră!* Să strigăm în lumea largă, că *îndată ce contopirea noastră în autonomia bisericii catolice ar fi un fapt săvârșit, toți uniții am trece în sânul bisericii române greco-orientale!*“ ...

Și înglobarea uniților în cadrele bisericii autonome ungurești nu s'a făcut!

S'a făcut însă că am trăit epocalele zile din 1918-1919, când n'a mai fost pericolul *Curții*, nici al *Maghiarilor*, și uniții au rămas tot schismatecii dela început!

Iar când în 1929 s'a încheiat faimosul concordat, *uniții* n'au mai cerut caracter particular pentru biserica lor, dar au cerut concordat, alianță cu papa! Neamul și durerile sfâșierii lui au fost date uitării.

Astăzi — pasemi-te — îi paște iar grija neamului! Pe semne simțesc excepționalitatea vremurilor; *sau poate roadele Concordatului!?*

Dar... să ne sfătuim totuș, Dumnezeu e bun!

ȘTIRI

Locale.

Sfânta Serbătoare a Înălțării Domnului pentru noi Românii este îndoită sărbătoare. Este ziua aleasă pentru comemorarea eroilor căzuți pe răslețele câmpii, unde cu trupurile lor au pecetluit tăria jurământului dat.

După sfânta Liturgie săvârșită mai de vreme, preoții și asistenții au venit în Piața Unirii, unde fusese improvizat un cort de verdeață. Un scurt serviciu religios a fost săvârșit de protopresbiterul Locului Andreiu Ghidiu, confesorul garnizoanei Teodor Șandru, parohii Liviu Corneanu și Petru Bancea și protodiaconul episcopesc prof. Ioan David. Responzoriile au fost date de corul catedral condus de profesorul Constantin Vladu.

S'a pornit apoi în procesiune cu litia la cimitirul eroilor, săvârșindu-se un scurt prohod pentru cei răposați.

Tot aci se mai produce ceva: un act solemn și înalțător: *Sfințirea și punerea pietrii fundamentale a capelei* destinată să străjuiască neturburatul somn al mucenicilor neamului. — Capela a fost realizarea unei frumoase inițiative din partea unei societăți, care-și înțelege deplin menirea: este „*Societatea femeilor pentru regularea și înfrumusețarea cimitirului*“, presidentă fiind neobosita *Dnă Elena Andrei*, care n'a cruțat nimic pentru a ajunge la fericitul moment din această zi.

Scrisoarea Domnului Ministru-Președinte, profesor Nicolae Iorga adresată preoților și publicată în corpul foii a intrat la Consiliul eparhial pentru de a fi trimisă fiecărui preot, și astfel această scrisoare s'a trimis fiecărui preot din eparhie.

Logodna A. S. R. Principesa Ileana. Președinția Consiliului de miniștri comunică următoarele: „M. S. Regele a primit eri o telegramă dela Friburg an Brisgau (Germania), anunțându-I logodna A. S. R. Principesa Ileana cu A. S. Arhiducele Anton de Habsburg“.

Arhiducele logodnic este al 7-lea dintre 10 copii ai părinților săi. Nunta se va celebra în București în luna Iunie din acest an.

Academia noastră teologică a serbătorit Marți la 17 Mai în cadrul unui reconfortant festival câmpenesc aniversarea de 60 de ani a marelui nostru dascăl „Nicolae Iorga“. Dimineața la orele 9 studenții școalei noastre în frunte cu profesorii lor s'au urcat pe un deal pitoresc din Teuș și acolo în luminișul pădurii înverzite în mijlocul unei însufleșiri spontane s'a desfășurat programul serbării aniversare. S'au executat mai multe cântări cu caracter religios și patriotic, s'au declamat poezii ocazionale și s'a rostit o conferință despre „Nicolae Iorga“ ca istoric, ca patriot și ca om de cultură.“ Conferențiarul profesorul Ioan David fost elev al sărbătoritului a subliniat misiunea marelui cărturar în complexul rosturilor noastre culturale, rolul lui de bun sfetnic al tineretului, îndemnând studențimea să urneze fără șovăire calea ce duce spre idealurile fixate de dânsul cu clarviziunea unui adevărat profet.

Pentru „Piatra Scrisă“ de lângă comuna Armeniș s'a primit cu mulțumită suma de 100 lei dela familia răposatului medic Dr. V. Nemoian din Mehadia.

† **Simeon Popoviciu**, veteranul paroh al bisericii noastre din Mramorac a adormit în Domnul în al 75-lea an a vieții și al 52-lea al cinstitiei preoții!

Dumnezeu Bunul să-i facă loc între cei drepti ai Săi!

Oficiul parohial din loc a întocmit un program de predici și conferințe religioase care se țin în cadrul vecerniilor ce se vor celebra în Duminecile și serbătorile de peste an, conform dispozițiilor P. S. Episcop din pastorală dela 1 Martie 1931. Seria conferințelor s'a început Duminică 17 Mai a. c. A cuvântat protodiaconul Ioan David despre „Orbie trupească și orbie sufletească“.

Anunț.

Onorata preoțime este rugată să publice credincioșilor în sfânta biserică, că în Dumineca Tuturor Sfinților, adică în 7 Iunie a. c. se va face pelerinajul cel mare la „Piatra Scrisă“.

Andrieu Ghidiu
protopresbiter

Corpul Portăreilor, Tribunalul Caransebeș

Nr. 723 Port. 1930.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma deciziei Judecătorei mixte din Caransebeș de sub Nr. 417/1928 efectuându-se execuțiunea la 20 Noemvrie 1930 în favorul urmăritoarei Banca Graniței din Caransebeș reprez. prin avocatul Dr. Dimitrie Novacescu domiciliat în Caransebeș pentru suma de 65.000 Lei — bani capital și acces. mobilele sechestrate și suprasechestrate cari s'au prețuit în 21.600 Lei — bani și anume: doi cai negri, două vaci roșu cu alb, un porc mic, un porc mare, șapte porci mici se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma deciziei Judecătorei mixte din Caransebeș de sub Nr. 7137/1930 G. pentru încasarea creanței de 65.000 Lei — bani capital cu 12% interese din 20 Februarie 1928 și spesele de 5927 Lei — bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 8 Iunie 1931 la orele 12 a. m. în comuna Ohababistra la locuința urmăriților** și toți aceia cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu acea observare, că mobilele menționate mai sus în baza art. 107, 108, din legea LX din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației s'au mai sechestrat și înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 a Legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș la 15 Mai 1931.

Șef Portărel **Radulescu**

Publicațiune de licitație repetată.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consiliu eparhial, ddo 13 August 1928, Nr. 4355 E. ex 1928, se publică licitație din nou cu oferte închise pentru zidirea de nou a bisericii din comuna Herendești, poșta Logoj.

Licitația se va ține la 8 Iunie 1931, ora 2 după amiază în localul școlii primare și lucrările se dau în întreprindere prin licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate amăsurat condițiilor generale, care se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din loc și ofertele se vor lua în considerare numai dacă sunt scrise pe formularele puse la dispoziție și dacă sunt prezentate înainte de deschiderea licitației.

Lucrările se vor da în întreprindere cu prețuri unitare.

Planul și condițiunile se pot vedea zilnic la oficiul parohial din Herendești.

Concurenții vor înainta deodată cu ofertele și valoarea de 6% după suma oferită, care se va întregi de antreprenorul ce va primi lucrarea la 10% în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Nu vor fi admiși de cât antreprenori cu calificarea recerută.

Antreprenorul, pe care va rămânea lucrarea, are să supoarte în întregime atât impozitul proporțional, cât și speșele de contractul, timbrele și toate taxele inclusive speșele de colaudare.

Concurenții nu pot pretinde diurne, spese de călătorie și nici altfel de spese.

Lucrătorii de lipsă să fie luați din comună. Consiliul parohial și-a rezervat dreptul a decide liber asupra ofertelor întrate, fără considerare la rezultatul licitației și va da lucrările spre executare acelui întreprinzător, în care va avea mai multă încredere, sau eventual a respinge toate ofertele fără nici o motivare.

Herendești, din ședința cons. par. ținută la 17 Mai 1931.

Petru Lădăriu
not. cons. par.

Corneliu Biro
preș. com. par.

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

Este înzestrată și bineasortată cu tot felul de cărți românești literare și științifice, requizite școlare și de birou.

Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile.

Legătorie proprie.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la Librăria Diecezană.